

149. Torstaina 21 päivänä marraskuuta 1996

kello 18

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ensimmäinen käsittely

1) Hallituksen esitys laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta 4744

Hallituksen esitys 219/1996 vp
Liikennevaliokunnan mietintö 8/1996 vp

2) Hallituksen esitys laiksi opettajan-
koulutuslain 11 §:n muuttamisesta ..... ,,

Hallituksen esitys 138/1996 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 15/1996 vp

3) Hallituksen esitys laiksi opintotuki-
lain muuttamisesta ..... ,,

Hallituksen esitys 161/1996 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 16/1996 vp
Lakialoite 43/1995 vp

4) Hallituksen esitys laeiksi vuosiloma-
lain 6 §:n, palkkaturvalain 12 §:n ja meri-
miesten palkkaturvalain 12 §:n muuttami-
sesta 4748

Hallituksen esitys 191/1996 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 16/1996
vp

Lähetekeskustelu

5) Lakialoite laiksi kiinteistöverolain
3 §:n muuttamisesta ..... ,,

Lakialoite 68/1996 vp (Valto Koski /sd
ym.)

Mietintöjen pöydällepano

6) Hallituksen esitys laiksi lukioiden ja
ammattillisten oppilaitosten opiskelijoiden
koulumatkatuesta 4750

Hallituksen esitys 160/1996 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 17/1996 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi en-
simmäinen varapuhemies Pesälä sekä edustajat
Alho, Aura, Brax, Enestam, Gustafsson, Hassi,
Heinonen, Kanerva S., Korkeaoja, Kuisma, Ku-
rola, Kääriäinen, Lapintie, Liikkanen, Lind-
qvist, Lindén, Luhtanen, Markkula M., Mark-
kula-Kivisilta, Norrback, Partanen, Puhjo, Puis-
to, Rantanen, Rauramo, Rehn, Roos, Siimes,
Tiuri, Virtanen ja Vokkolainen.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edusta-
jat Puisto, Lindén ja Luhtanen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat
tästä päivästä sairauden takia ed. Kääriäinen,
virkatehtävien takia edustajat Enestam, Heino-
nen ja Norrback sekä yksityisasioiden takia edus-
tajat Aura, Gustafsson, Hassi, S. Kanerva, La-
pintie, Liikkanen, M. Markkula, Rauramo,
Roos ja Tiuri sekä
tästä ja huomisesta päivästä virkatehtävien
takia ed. Korkeaoja sekä yksityisasioiden takia
edustajat Partanen ja Vokkolainen.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:**1) Hallituksen esitys laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta**

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 219/1996 vp
Liikennevaliokunnan mietintö 8/1996 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on liikennevaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Hallituksen esitys laiksi opettajankoulutuslain 11 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 138/1996 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 15/1996 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 15.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Hallituksen esitys laiksi opintotukilain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 161/1996 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 16/1996 vp
Lakialoite 43/1995 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 16.

Keskustelu:

Ed. T a h v a n a i n e n : Arvoisa puhemies! Oikeastaan tätä asiaa käsiteltäessä on vihdoinkin sanottavana jotain hyvää opiskelijoitten osalta, nimittäin kuten mietinnöstä käy ilmi, ensi vuoden elokuusta 19-vuotiaiden opintoraha korotetaan yli 20-vuotiaitten tasolle ja siitä vuosi eteenpäin myös 18-vuotiaat pääsevät saman tuen piiriin.

Toinen positiivinen asia ja oikeastaan hyvin yllätyksellistä valiokuntakäsittelyssä oli se, että opintotukilakiin tulee se muutos, että opiskelija saa jo käytetyn opintokuukauden takaisin, mikäli hän palauttaa opintorahan seuraavana kuukautena. Jos hän esimerkiksi tässä kuussa on ansainnut yli sen tuloajan, mikä opintotuen saamisedellytys on, ja joutuu palauttamaan opintorahan opintotukikeskukselle, niin hän saa sen opintokuukauden uudelleen käyttöönsä myöhemmin opiskelua varten. Tämä oli erittäin positiivinen muutos ja erittäin hyvä asia, minkä saimme läpi, ja nyt eduskunta tulee ilmeisesti sen myös hyväksymään käsittelyssään.

Ed. V e h v i l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä ed. Tahvanaisen kanssa siitä, että tämä on nytkähdys eteenpäin. Samalla haluan muistuttaa, että keskustan esityksen mukaan parannukset olisi pitänyt tehdä myös 18-vuotiaiden osalta. Se olisi tarkoittanut 20 miljoonaa markkaa ensi vuonna lisää. Minusta tämä on sillä tavalla periaatteellinen kysymys, että kun palkansaajille ollaan valmiit antamaan 5,5 miljardin markan veroalennukset, ei samalla pystytty tekemään parannusta kahden ikäluokan osalta opintotukeen.

Sen lisäksi haluan muistuttaa siitä, että tämän hallituksen aikana leikattiin heti ensimmäiseksi opintotukea, joten siinä valossa nyt tehty esitys on aika pientä luokkaa.

Ed. K i v i n i e m i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen myös ed. Tahvanaisen kanssa samaa mieltä siitä, että lakiesitys on aivan hyvä, mutta se on kyllä hyvin laiha lohtu opiskelijoille, jotka ovat joutuneet leikkausten kohteeksi jo ennestään. Pientä opintorahaa on leikattu, samoin asumistukea. Nyt vihdoinkin juuri ennen kunnallis- ja EU-vaaleja löytyi hallitukselta hyvin pieni auttava käsi opiskelijoiden suuntaan. Voi vain kysyä miksei auttava käsi voinut olla samalla hieman suurempi, että myös 18-vuotiaat opiskelijat olisi otettu lain piiriin. Tämä ei ole mikään suuri kustannuskysymys, vaan koko uudistus, sekä 18- että 19-vuotiaat mukaan, olisi maksanut tälle vuodelle vain 90 miljoonaa markkaa. Nämä ovat todella pieniä rahoja, kun niitä vertaa esimerkiksi, niin kuin ed. Vehviläinen sanoi, veronalennuksiin.

Ed. T a h v a n a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toki esityksiä saa aina kritisoida. Mielestäni tämä on erittäin positiivi-

nen esitys ja hyvä, että saimme lain edes tässä vaiheessa eteenpäin. Olen samaa mieltä ed. Vehviläisen ja ed. Kiviniemen kanssa siitä, että mahdollisimman pikaisesti täytyisi saada myös 18-vuotiaille tämä ja olisi ollut hyvä jo ensi vuoden elokuun alusta saada opintoraha kaikille nuorille tasavertaisesti annettavaksi. Mutta valitettavasti valtiontaloudelliset syyt ovat pakottaneet hallituksen antamaan tällaisen esityksen ja me olemme pakotetut sitä myötä päättämään täällä asiasta.

Ed. A l a - H a r j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jokaisesta asiasta löytyy huono puoli, jos sitä etsitään, mutta minusta tämä on niitä hyviä lakeja, joita säästökampanjan aikana nyt on kuitenkin voitu toteuttaa eli toteuttaa oikeudenmukaisuutta nuoremmille ikäpolville kun opintotukioikeus laajennettiin 19-vuotiaisiin ja tulevaisuudessa myös 18-vuotiaisiin.

Mutta täytyy muistaa, että tässä laissa on myös toinen hyvä kohta ja se on opintotukioikeuden lisääminen 55 kuukaudesta 70 kuukauteen. Alunperinhän laki oli hieman torso, koska tietyt alat, esimerkiksi lääketieteen tutkinto, vievät pitempään kuin 55 kuukautta. Tällä lailla juuri korjataan tällaisten pitkien tutkintojen opiskelijoitten asema, että hekin saavat opintotukea ja pystyvät valmistumaan. Yhden lukuvouden ajan voidaan siis erityisistä syistä jatkaa opintotukioikeutta, ja se on minusta suuri ja oikean suuntainen muutos.

Ed. V i i t a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On sanomattakin selvää, että myös minä olen samaa mieltä edustajien Kiviniemi ja Vehviläinen kanssa siitä, että toki olisi ollut toivottavaa, että tämä uudistus olisi kerralla laajennut myös 18-vuotiaisiin. Mutta kerrankin, kerrankin, kun nuorisoasioissa on myös kiittämisen paikka, niin minä haluan sanoa kiitos siitä, että olemme voineet liikkua oikeaan suuntaan, toisin kuin keskustapuolue, joka tästään myönteisestä ja hyvästä asiasta etsii jotakin kritiikkiä.

Tässä salissa on käyty nuorisopoliittisia keskusteluja. Täällä on puhuttu paljon ja kritisoitu. Kerrankin, kun tulee kiitoksen paikka, niin toivoisin, että myös oppositiosta tämä huomattaisiin. Vielä kerran muistutan siitä, että keskustapuolueella oli kyllä aikaa viime hallituskaudella korjata vaikka kerralla tämä kyseinen epäkohta. Onneksi tämä hallitus on nyt ruvennut sitäkin tekemään.

Ed. T a r k k a (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Viime kuulluista puheenvuoroista saisi sen käsityksen, että on tapahtunut jokin merkittävä murros opintotuen tasossa ja toiminnassa ja että kaikki siihen liittyvät ongelmat olisivat ohi. Erityisen ihmeellistä on mielestäni puhua oikeudenmukaisuudesta tässä yhteydessä. Opintotukijärjestelmässä on edelleen se varsinainen valuvika, että se on tasoltaan riittämätön ja samalla estetään niitä opiskelijoita, jotka haluaisivat työtä tekemällä täydentää päivittäistä kassansa, tekemästä sitä, pakotetaan ihmiset elämään velaksi, vaikka he haluaisivat omalla työllään välittömästi hankkia sen lisätoimeentulon, mitä tuen lisäksi tarvitaan. Tämä on perusongelma, joka on edelleen ratkaisematta. Voimme näihin ylistyspuheenvuoroihin ryhtyä vasta sitten, kun tämä perusongelma on ratkaistu.

Ed. T a h v a n a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen ed. Viitosen kanssa samaa mieltä, että joskus täytyy myös kiittää, ja myös ed. Tarkan kanssa myös samaa mieltä, että toki vielä epäkohtia jää. Ed. Viitanen ei kylläkään sanonut puheessaan, että nykyinen opintotukijärjestelmä olisi erinomainen opiskelijoitten kannalta, vaan että siellä on hyvin paljon puutteita. Ne tulee korjata tulevaisuudessa ja mahdollisimman pikaisesti, kun meillä siihen mahdollisuuksia vain on. Tätä mukaa täytyy kehittää opintotukijärjestelmää.

Ed. K e k k o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sosialidemokraattiset nuoret kansanedustajat ovat tätä lakia kiitelleet tässä, ja täytyy heidän kanssansa olla kovasti samaa mieltä. Tämä on ilmiselvästi edistysaskel ja aika tasapainoisella tavalla vieläpä.

Mutta, arvoisa rouva puhemies, ed. Tarkan puheenvuoro sai minut varsinaisesti tarttumaan v-painikkeeseen, kun hän puhui siitä, että ihmiset eivät saa tehdä työtä opiskellessaan. Näinhän ei kategorisesti kielletä missään, jos oikein ymmärsin ed. Tarkkaa. Sitten se toinen näkökulma: Näiden työttömyyslukujen ja näiden nuorisotyöttömyyslukujen aikana minusta ed. Tarkan arvio vaikuttaa vähintäänkin kummalliselta.

Ed. A l a - H a r j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaisin ed. Tarkalle, että opintotuki on tarkoitettu täysipäiväistä opiskelua varten. Meillä on sekä opintoraha että opintolaina, ja tarkoitus on, että meidän opiskelijamme valmistuvat nopeasti ja riittävän nuorena.

Suomalaiset opiskelijathan ovat kuuluja siitä, että he valmistuvat hitaasti. Opintotuki uudistuksella on saatu valmistumista hieman nopeutettua.

Kyllä opiskelija voi olla välillä töissä. Me teimme todella valiokunnassa mietintöön ja lakipykäläänkin sellaisen muutoksen, että jos opiskelija on töissä, niin hän voi siltä ajalta ilmoittaa, ettei ota opintotukea eikä häneltä myöskään mene opintotukioikeus siltä kuukaudesta, joten kyllä voi olla työssä välillä ja opiskella, mutta opiskella täysipäiväisesti. Opintotuen tarkoituksin on tukea niitä opiskelijoita, jotka täysipäiväisesti opiskelevat.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Minä vastaan kaikille yleisesti ja sanon, että kiitoksia kovasti ja kiitoksia vielä kerran, että tulee sanottua kiitoksia. Mutta kylähän on aina muistettava, että opintotuen kehitys alkoi Ahon hallituksen aikana. Silloin opintotukea nostettiin merkittävästi, ja tarkoituksena oli nimenomaan myöhemmässä vaiheessa suorittaa tämä uudistus, joka nyt on meneillään, ja sillä tavalla kuin täällä ed. Aulan tekemässä aloitteessa, jota keskusta täällä ajaa eteenpäin, esitetään.

Minä en ymmärrä sitä, että pitäisi muistaa vanhat, mitä tehtiin Ahon hallituksen aikana, miten Lipposen hallitus on leikannut nuorten ihmisten toimeentuloa ja mikä on ollut tämän Ahon aikana aloitetun uudistuksen tarkoitus. Minä en tiedä, mistä tässä nyt hirveästi pitäisi kiitellä ja ottaa Ahon hallituksen kannattajien puolelta takkiinsa. Kyllä Ahon hallituksen aikana tehtiin perustyö tälle asialle. Tämä on kuin hyttysen surina, mutta sellaisenaan vienee eteenpäin tämäkin, mutta olisi pitänyt tehdä nyt sellaisena kuin ed. Aulan aloite osoittaa. Silloin olisi edetty sillä linjalla, joka Ahon hallituksen aikana pantiin liikkeelle.

Ed. T a r k k a (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ed. Ala-Harjalle lyhyesti. Silloin kun puhutaan opiskelun täysipäiväisyydestä, tietysti mielellään soisi, että opintotuki olisi myös mitoitettu sillä tavalla, että sen varassa pystyy todella elämään ilman lisätuloja taikka lainaa.

Ed. Kekkoselle lyhyesti. Eihän tietenkään työnteko ole kielletty. Tämä järjestelmä on vain rakennettu sillä tavalla, että työntekoon opiskelun ohessa ei liity pienintäkään kannustavuutta. Sillä ei saavuteta mitään merkittävää etua. Se on se valuvika tässä järjestelmässä.

Ed. K o r t e n i e m i : Arvoisa puhemies! Me keskustan edustajat sivustysvaliokunnassa teimme vastalauseen valiokunnan mietintöön. Vaikka pidämmekin hyvänä sitä, että hallitus lähti korjaamaan alle 20-vuotiaitten opiskelijoitten asemaa, me olisimme menneet tässä korjauksessa pitemmälle. Hallituksen esityksen mukaanhan täysimääräinen opintotuki ulotetaan elokuun 1997 alusta itsenäisesti asuviin 19-vuotiaisiin ja vuotta myöhemmin 18-vuotiaisiin. Mielestämme täysimääräinen opintotuki olisi tullut ulottaa kaikille muualla kuin vanhempien luona asuville alle 20-vuotiaille opiskelijoille.

Valitettavaa on myös, että nyt käsiteltävänä oleva esitys ei millään tavalla korjaa nykyisen hallituksen vuonna 1995 tekemää huomattavaa opintotukileikkausta. Hallituksen tekemät leikkaukset opiskelijoiden perusturvaan lisäsivät opiskelijoiden velkaantumista ja loivat paineita kuntien toimeentulotukeen. Leikkaukset vähensivät koulutukseen hakeutumisen kannustusta, koska työttömyysturvan ja opintorahan ero suuren. Siksi niin opiskelijan kuin yhteiskunnankin etu on, että opintoraha palautetaan vuoden 1995 alun tasolle.

Tästä syystä olemme tehneet ehdotukset, ja toivomme, että eduskunnassa voidaan nämä muutokset tehdä.

Ed. I s o h o o k a n a - A s u n m a a : Arvoisa puhemies! Pyysin puheenvuoron nimenomaan ed. Tarkan puheenvuoron johdosta, koska periaatetta, jonka ed. Tarkka toi esille, on vaikea ymmärtää. Kun aikoinaan jouduin valmistelutamaan nykyistä opintotukilakia, silloin yksi periaate oli se, ettei yhtä aikaa voi olla täydellä opintotuella ja työssä. Ongelmaksi 1980-luvun lopulla oli nimenomaan noussut se, että opiskelijat nostivat seitsemän lukuvuoden aikana täydet opintotuet, ja kun työllisyystilanne oli aivan toinen kuin 1990-luvulla, silloin käytiin yleisesti työssä. Se näkyi sitten kaikkien yliopistojen tilastoissa siten, että siellä oli runsaasti keskeyttäneitä, ja siitä koitui myös aikoinaan isoja ongelmia, kun tuli vaikeuksia saada työpaikkaa ja lainat olivat maksamatta.

Minusta ongelma nyt käsillä olevassa opintotukilaissa ei ole se, ettei saa olla työssä, koska opintotuen voi keskeyttää, niin kuin on tullut esille ja me hyvin tiedämme. Toisaalta jonkin verran työtuloja voi olla. Tämä takaa muun muassa sen, että harjoittelu on välillä mahdollista, jos niin opiskelija haluaa.

Ongelma on se, että opintotukea on leikattu.

Sitä pidän todella valitettavana, koska tuki on perustoimeentulotuki ja se on ennestäänkin ollut hyvin niukka. Toinen ongelma on sitten se, että opintotukea ei vielääkään ole kyetty ulottamaan täysimääräisesti alle 20-vuotiaisiin. Siitä syystä keskustan vastalause on aivan perusteltu.

Ed. Tahvanainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin oikaista hie-man ed. Isohookana-Asunmaan kertomaa kan-taa siitä, että opiskelijoilla ei olisi ongelmia sil-loin, kun he käyvät työssä ja ottavat opintora-haa yhtä aikaa. Opiskelijoille tulee ennakoimat-omia tuloja kuukauden aikana joskus aika pal-jonkin, eikä voi velvoittaa sitä, että opiskelijan täytyisi ennakkoon tietää, kuinka paljon mar-kalleen ansaitsee jonkin kuukauden aikana. Näin ollen tapahtuu ja tulee sellaisia tilanteita, joissa työtulo ylittyykin ehkä vähässäkin mää-rin, siinä suhteessa kuitenkin, että joutuu pa-lauttamaan kokonaan opintorahan mutta sa-manaikaisesti menettää tämän opintotukikuu-kauden kokonaan, eli se vähentää korkea-kouluopiskelijan opiskelukuukausia eikä hän saa sitä tukea kuitenkaan itselleen. Tämän lain-muutoksen osalta opiskelija ikään kuin voi maksaa takaisin seuraavan kuukauden aikana sen opintorahan, jolloin hän saa myös sen opin-totukikuukauden uudelleen käytettäväkseen myöhemmissä opiskeluissaan.

Opintotukijärjestelmään on jäänyt puutteita edellisen hallituksen aikana. Minä en pidä hyvä-nä ainakaan muun muassa markkinakorkoista järjestelmää hyvänä, joka tehtiin edellisen halli-tuksen aikana. Siinä on myös monia muita puut-teita, muun muassa asumislisän suhteen, joka ei ole ympärivuotinen jne.

Ed. Isohookana-Asunmaa (vas-tauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Markki-nakorkojärjestelmään siirtyminen ei ollut halli-tuksen keksintö eikä ollut edes eduskunnan keks-intö, vaan opiskelijajärjestöt olivat sitä aivan yksituumaisesti ajamassa, kun tähän suureen re-monttiin lähdettiin. Tavoitteenahan oli, että opintoraha tulisi niin suureksi, ettei lainaa saatai-sikaan, ja se tuki, joka aikoinaan oli mennyt valtion budjetista opintotuen lainan korkojen maksuna pankeille, haluttiin nimenomaan opis-kelijoille suoraan.

Mitä ed. Tahvanainen äsken totesi toisesta ongelmasta, myönnän, että sellainen voi olla ole-massa, mutta olen teidän kanssanne eri mieltä sen suuruudesta ja merkityksestä. Nykyään opis-

kelijat hallitsevat niin paljon matematiikkaa ja myös osaavat suunnittelutaitoa, enkä ole aina-kaan itse saanut niin paljon palautetta, että koki-sin, että se olisi aivan yleinen ongelma, ainoas-taan joitakuuta opiskelijoita koskeva.

Ed. Alaharja (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tuotu esiin, että Lipposen hallitus on nyt leikannut opintotukea ratkaise-vasti, 35 markkaa kuukaudessa. Jokainen voi arvioida, onhan se rahaa ja opiskelijalle suurikin. (Eduskunnasta: Jotkut saavat lisää!) — Niin, jotkut saavat lisää, mutta useimmilta on leikattu. — Siis 35 markkaa on vähentynyt kuukaudessa opiskelijoiden saama opintoraha.

Mitä nyt tulee markkinakorkoiseen lainaan, muistan, että kun käsiteltiin edellisen hallituk-sen aikana opintotuki uudistusta, joka silloin oli ainoa uudistus, jossa lisättiin jotakin rahaa, muilta kaikilta leikattiin, joten täytyy myöntää, että se oli erinomaisen hyvä uudistus, niin sil-loinhan pankit eivät juuri antaneet lainaa opis-kelijoille. Opiskelijat eivät saaneet lainaa sillä korolla eikä valtion takuuseen luotettu, joten me olimme pakon edessä, ja se ratkaistiin näin, että tuli markkinakorkoinen laina. Korko tosin silloin oli hyvin korkea, mutta nythän tämän lainan korko on alentunut ja sillä pärjäävät opiskelijat niin kuin muutkin. Korko voidaan pääomittaa. Tietysti sitten voi olla ikävä yllä-tys, kun laina kasvaakin nopeammin kuin itse uskoo tai luulee. Mutta myös opiskelija voi maksaa koron osan, joka koronmaksupäivänä vähentää pääoman kasvamista. Kuitenkin opis-kelijoista on huolehdittu niin edellisen kuin tä-mänkin hallituksen aikana.

Ed. Tahvanainen (vastauspuheenvuo-ro): Arvoisa puhemies! Haluan vielä sen verran sanoa ed. Isohookana-Asunmaalle opintotuki-järjestelmästä, että toki opiskelijat ovat varmaan hyviä matemaatikkoja mutta eivät niin hyviä, että tietäisivät ennakkoon esimerkiksi, kuka tu-lee tarjoamaan heille seuraavan kuukauden aika-na töitä, mahdollisesti hyvin paljonkin. Jos on saanut 4 päivänä opintorahan ja 10 päivänä tar-jotaan työtä loppukuukaudeksi, ei toki voi edel-lyttää, että opiskelija olisi osannut ennakoida tämän tapauksen. Näin ollen hän menettää tä-män opintotukikuukauden.

Ed. Puisto merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Tykkyläinen: Arvoisa puhemies! Haluaisin palauttaa mieliin hieman historiaa opintotukilain kohdalta. Opintotukiasia on ollut monesti esillä, ja kun Ahon hallitus aikoinaan oli voimassa ja silloin oli paljon parempi taloudellinen tilanne, me emme saaneet aikaan myönteisiä muutoksia. Mielestäni pitäisi tunnustaa tosiasiat, että nyt tämä hallitus on kuitenkin vaikeasta työllisyystilanteesta huolimatta saanut korjattua opintorahaan oikeuttavaa ikärajaa 20 vuodesta 19 vuoteen.

Samalla haluan todeta, että markkinakorkoisa lainoja, jotka ovat olleet kovia opiskelijoille, on voitu myös alentaa. Sen sijaan toivoisin, että vielä voisimme kotona asuvien opiskelijoiden asemaa parantaa. Tämä tulisi ottaa huomioon seuraavan budjettikäsittelyn yhteydessä.

Ed. Lindén merkitään läsnä olevaksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Hallituksen esitys laeiksi vuosilomalain 6 §:n, palkkaturvalain 12 §:n ja merimiesten palkkaturvalain 12 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 191/1996 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 16/1996 vp

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työasiainvaliokunnan mietintö n:o 16.

Keskustelu:

Ed. Kekkonen: Arvoisa rouva puhemies! Aika vähällä läpi mennyt hallituksen esitys laiksi vuosilomalaista, palkkaturvalaista ja merimiesten palkkaturvalaista ansaitsee sellaisen huomion — ihan pikaisen huomion, rouva puhemies, ei mitään pitkää esitelmää asiasta — että tämä on selvä edistysaskel siinä mielessä, että vuosilomalakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että työnantajan vaihtuessa työntekijä nykyistä useammin säilyttäisi vuosilomaetuutensa. Tällä on hyvin suurta sosiaalista merkitystä, tavattoman suurta yleiseen yhteiskunnalliseen turvallisuuteen, ihmisen turvallisuuteen liittyvää merkitystä ja myös periaatteellista merkitystä siinä mielessä,

että työtä käsitellään enemmän työnä kuin sellaisena asiana kuin että kenelle työtä tehdään. Tässä mielessä minusta tämä on tärkeä uudistus.

Ed. Lahtela: Arvoisa rouva puhemies! Ei voi kuin samalla tavalla hyristellä tyytyväisyydestä kuin ed. Kekkonen siinä mielessä, että me olemme saaneet edes pienen uudistuksen vuosilomalain ja työelämän pelisääntöjen osalta kokonaisuutena. Tänä päivänä on sillä tavalla, että nythän yritykset pilkkoutuvat, myydään osia eri yhtiölle ja ne ovat saman omistajan omistuksessa, jolloin monesti käy sillä tavalla, että ihminen saa lopputilin ja lomarahat eikä välttämättä tapahdukaan sinällään mitään. Sama omistaja on osakeyhtiössä mukana samalla tavalla omistajana ja välttyy sillä tavalla joistakin maksuista. Työntekijä joutuu siinä ikävään tilanteeseen, että hän menettää vuosilomaoikeutensa. Se otetaan tavallaan rahana, hän ei saa lomana sitä. Tämä on siinä mielessä hyvä edistysaskel, että tällä estetään keinottelun luontoinen menettely.

Ed. Luhtanen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Mähönen: Arvoisa puhemies! Monet ovat vähän kriittisesti suhtautuneet käytäväkeskusteluissa tähän lakiin ja pelänneet sen huonoja vaikutuksia, mutta voin vakuuttaa, että talonrakennusalaan liittyvissä sopimuksissa on sopimusteitse vähän saman tyyppinen asia sovittu jo vuosikautia sitten. Ei ainakaan niissä tapauksissa ole minkäänlaista ongelmaa ollut. Siihen on totuttu. Sen tietävät työnantajat, sen tietävät työntekijät. Asia on hoitunut, ja uskon, että tämän lain kohdalla tapahtuu aivan samoin.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Lakialoite laiksi kiinteistöverolain 3 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Lakialoite 68/1996 vp (Valto Koski /sd ym.)

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. V. Koski: Arvoisa rouva puhemies! Kun olen lakiesityksen ensimmäinen allekirjoittaja, katsoin tarpeelliseksi sanoa muutaman sanan perusteluiksi.

Voimassa olevan kiinteistöverolain 3 §:ssä luetellaan joukko alueita, jotka on vapautettu kiinteistöverosta. Näihin alueisiin eivät kuulu sellaiset rasiteyksityistiet, jotka kulkevat omistajan tontin kautta esimerkiksi naapuritonteille. Verolaki ei myöskään ota huomioon sitä, että nk. rasiteyksityistie alentaisi kyseessä olevan tontin verotusarvoa. Tontti kokonaisuudessaan tiealue mukaan lukien katsotaankin siten jokaiselta neliöltään saman arvoiseksi vyöhyke- ja hintakarttojen mukaisesti.

Lakialoite lähtee siitä, että verolakia muutetaan niin, että jos tontin tai tilan alueen kautta kulkee maa- tai tonttirikasteriin merkitty nk. rasiteyksityistie yhdelle tai useammalle tilalle tai tontille, tulee tiealueeksi merkityn pinta-alan veran vähentää tontin verotusarvosta.

Esimerkin vuoksi luettelen ne alueet, jotka voimassa olevan kiinteistöverolain mukaan on vapautettu kiinteistöverosta. Tällaisia alueita ovat muun muassa torina, katuaukiona, katuna, rakennuskaavatienä, yleisenä tienä, yleisen rai-deliikenteen väylänä tai yleisen lentokentän kii-totienä käytettävät alueet sekä metsät ja maatalousmaat. Tietämäni mukaan myös maatilatalouden käytössä oleville tiealueille kuuluu vapautus kiinteistöverosta. Lakiehdotuksessa tarkoitettu yksityisrasitetiet sijaitsevatkin pääosin maa-seudulla ja ovat ns. mökkiteitä, joten lisäys lakiin toteuttaisi yhdenvertaisuuden edellä mainittujen alueiden kanssa. Muutoksen yhteiskunnalliset vaikutukset ovat vähäisiä mutta mielestäni periaatteellisesti sitä suurempia.

Arvoisa rouva puhemies! Toivon lakiehdotukselleni myönteistä etenemistä.

Ed. Lahtela: Arvoisa rouva puhemies! Meillä on lainsäädännössä näköjään aukkoja ja lapsuksia vielä olemassa. Ei voi kuin kiittää ed. V. Koskea siitä, että tällainenkin epäkohta, joka on olemassa, on löytynyt.

Siinä mielessä olisi toivonut, että aloitteeseen ed. Koski olisi kerännyt nimiä enemmän, että varmasti se valiokunnassa otettaisiin käsittelyyn ihan asiallisesti. Mutta toivon mukaan, kun tämä on niin hyvä asia, valiokunta näkee tämän tärkeyden ja sen, että tässä poistetaan sellaista älyttömyyttä siinä mielessä, että ihmisen pitää mak-

saa sellaisesta alueesta, jota hän ei voi käyttää, joka on yhteisessä käytössä. Tämä on hyvin looginen ja järkevä ajatus. Toivoisin, että valiokunta nyt näitesti ja nopeasti vie tämän läpi ja tekee tämän muotoisen korjauksen lakiin.

Ed. Vähänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka meitä allekirjoittajia ei ole liki sataakaan, saati sitten yli sata, niin minäkin toivoisin tämän nopeaa käsittelyä, sillä tällainen rasitetiehän on verrattavissa näihin alempana lueteltuihin toreihin, katuaukioihin, katuihin ynnä muihin. Ne ovat yleisessä käytössä ja siellä saa kuka hyvänsä Suomen kansalainen ajaa autoa taikka kulkea muutoin maksamatta mitään ja kuitenkin sitten omistaja tai useampi omistaja joutuvat maksamaan veroa.

Ed. Väistö: Arvoisa puhemies! Varmaan tämä ed. V. Kosken ja muiden allekirjoittajien aloite on kaikin puolin hyvä.

Kuten edellä todettiin, varmasti tällaisia puutteita lainsäädännössä on monilta kohdin. Ne ovat siinä valmistelutyössä jääneet havaitsematta ja yhden puutteen, aukon, tästä laista varmaan tämä lakialoite korjaisi.

Samalla kiinnitän kuitenkin huomiota siihen, että tähän kiinteistöverolakiinhan on jo aieminkin ehdotettu muutostarpeita koskien muun muassa eräitä julkisessa käytössä olevia rakennuksia, vaikkapa kylätaloja, niiden vapauttamista jne. Minusta olisi tarpeen, että tarkistettaisiin laajemminkin tämän tyyppisiä tarpeita samalla.

Ehkä tämä aloite nyt kuitenkin, kun olen ymmärtänyt, että se nauttii suurta yhteisymmärrystä ja tukea, voisi edetä nopeamminkin ennen tällaista laajempaa kiinteistöverolain tarkistamista ja erilaisten tarpeiden korjaamista siinä.

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Tärkeitähän nämä kaikki asiat ovat ja tässäkin tapauksessa, jos kysymys on jostakin arvokkaasta tontista, jonka läpi kulkee tällainen tie, niin se on tietysti ymmärrettävää. Mutta tuolla maaseudulla on lukemattomia ja itselläkin on jonkinlainen maapaikka, jonka kautta kulkee yleinen tie, eikä ole tullut koskaan mieleenkään alkaa mitoittaa pois sitten tätä 6—7 metriä leveätä tietä, joka kulkee sadan metrin matkalla tilan yli niin, että minä saisin siitä kiinteistöveron alennusta. Minä maksan 420 markkaa kiinteistöveroja siitä. Jos minä saisin 11 markkaa siitä alennusta, se olisi suuri asia.

En minä tätä aloitetta arvostele. Se on ihan hyvä ja korjaa epäoikeudenmukaisuutta, mutta nämä markkamääräiset merkitykset yleensä ovat varsin vähäisiä ellei sitten on kysymys sellaisesta tontista, joka on arvokas. Pienen kokoisella tontilla, jossa tällainen tie kulkee, tietysti voidaan tämä laskea kiinteistöveron pohjasta pois, mutta yleisesti ottaen esimerkiksi tuolla maaseudulla tämän vaikutus on kyllä laskennallisesti varsin vähäinen.

Anteeksi nyt, ed. V. Koski — ei taida olla paikallakaan, on hän tuolla takana. Ehkä minä pientä riidanpoikasta tässä hieron näin iltapuhutteella, mutta kyllä minä ihan tosissanikin olen, ed. Koski, juuri tällä hetkellä.

Ed. V. Koski: Arvoisa rouva puhemies! Valitettavasti ed. Aittoniemi ei ollut paikalla, kun käytin puheenvuoroni. Totesin juuri samat perusteet sille, mutta oikeudenmukaisuus lähtökohtana olen halunnut tämän esityksen tuoda tähän saliin. Ei meillä, ed. Aittoniemi, ole mitään erityistä syytä tässä asiassa kinastella.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

6) Hallituksen esitys laiksi lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden koulumatkatuesta

Hallituksen esitys 160/1996 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 17/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 18.40.

Täysistunto lopetetaan kello 18.35.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen